

LA KOUMBA AMB MARE I LA KOUMBA SENSE MARE

Font:
Mamadou Seck
Ès del Senegal i
viu a Sabadell.

Aquesta és la història d'una noia que es deia Koumba i que vivia feliçment amb la seva mare, l'Awa Ndem, i el seu pare, en Mamadu. Un dia, però, la mare es va morir, i des d'aquell moment la jove va passar a dir-se Koumba sense mare.

El pare es va tornar a casar amb una dona que ja tenia una filla que també es deia Koumba; ara bé, a aquesta altra li deien Koumba amb mare per diferenciar-la de la nostra protagonista. La Koumba amb mare era una noia molt mal educada i poc respectuosa, ben al contrari de la Koumba sense mare. De fet, la madrastra tampoc era bona persona, perquè no tractava bé la Koumba sense mare, de vegades fins i tot li pegava. Un matí, cridà la seva fillastra i li va ordenar que anés al mar Ndayan a rentar les teles amb què es vestien i que no tornés fins que fossin ben blanques.

La Koumba sense mare va caminar molts dies per la sabana fins que es va trobar una dona molt vella que només tenia un peu, una mà i un ull. La jove la va saludar educadament i la vella li va preguntar: "On vas, petita?" Ella li va explicar que la seva madrastra l'havia enviat al mar de Ndayan perquè rentés les robes fins que quedessin ben netes i estava buscant el camí per arribar-hi.

La velleta li va regalar tres ous i li digué:

—Aquest primer ou l'has d'esclafar quan estiguis al bell mig de la sabana. El segon ou l'has d'esclafar quan ja vegis el teu poble de lluny. I el tercer i últim ou l'has d'esclafar just abans d'entrar al poblat. Ara bé, has de vigilar de no barrejar els ous i de trencar-los en l'ordre que t'he dit. Ara vés, torna-te'n cap a casa i que Déu et guïi.

La Koumba sense mare es va agenollar per donar-li les gràcies i va continuar el seu camí. Després de dies de viatge va arribar al bell mig de la sabana, va agafar el primer ou, el va esclafar i en van sortir dos guerrers armats que van continuar caminant amb ella per protegir-la. Finalment començaren a divisar el poble de lluny i va ser llavors quan la Koumba sense mare va esclafar el segon ou i en sortiren un lleó i un tigre, que els guerrers van matar de seguida. Quan arribaren a l'entrada de la vila esclafà el tercer ou i, de sobte, aparegueren dos sacs ben plens, un d'or

i l'altre de plata, i les teles ben blanques i netes. Amb tot això va tornar cap a casa i tot el poble va sortir a rebre-la.

Gràcies a la seva bona educació i a l'ajut de la velleta ja no va haver d'anar al mar de Ndayan i es va convertir en la dona més important del poblat.

Kumba Amul Ndey topp yoonam di dox, di dox ba seen dekkëm, daldi tòcc nen bu mujju bi, jaam yu baari geena ay saku xaliis ak wuruss.

Wa dekk bi geen teeru ko ni nuy teero buur, foofu Kumba Amul jaare doon buru dekk bi ak àllal bu dul jeex.

KUMBA AM NDEY AK KUMBA AMUL NDEY

Li leebu benn xale bu jigeen bu tuddon Kumba, yaayam tuddon Awa Ndem, baayam tuddon Mamadu, ñom ñaat ñëpp di dund ak mbegte; ba benn bës, Awa Ndem faatu, géen aduna, ca bës boobu la turu Kumba sopeeku daaldi doon Kumba Amul Ndey.

Bayam Mamadu takat beneen soxna, tantay Kumba Amul Ndey am dom bu jiguen bu tuddu moom tamit Kumba, wante ki mom di wuyo Kumba Am Ndey doon xale bu ñaaka yar ak teggim, wute lol Kumba Amul Ndey ci yaram ak teggim am. Yaya kumba am Ndey soxor lol ci Kumba Amul Ndey, di ko tooroxal bës bu ne, suba ak goon. Benn bës, mu woo Kumba Amul Ndey, wax ko mu dem footi benn sër bu ñul def ko mu wex tal ca geeju ndayaan.

Kumba Amul Ndey ak sër bi, di dox, di dox ay fan ci àll bi, ci yoon wi, mu giss benn soxna su maggàt bu am benn tank, benn loxo ak benn bët, Kumba Amul Ndey dal di ko nuyu, jox ko cër bu maggàt gi lacc ko: sa ma doom fo jëm?

Kumba Amul Ndey toontu ko ne ko: “maam sama tanta di sama wujju yaay bi faatu mo ma yooni maa footi sër bi ca geeju ndayaan”, soxna su maggàt gi joox ka naati nen ne ko nen bu jëk na ngo ko tòcc bo àgse ci diggi àll bi. Nen ñaarel bi na nga tòcc bo deme ba seen sa dekk, nen bu mujjà bi bo demee bay wajja dug seen bir kër, na nga teey bu leen jawale.

Soxna bu maggàt ne ko demal sama doom, yàll na la yàlla taxawu ci jam Kumba Amul Ndey sukk nuyu ko sant ko da di dem.

Kumba Amul Ndey di dox, di dox ba ci diggi àll bi, mu tòcc nen bu jëk bi, ay jaambar yu ngaanda ny geena ci nen bi. Kumba Amul Ndey top yoon nam ak jaambar di dox, di dox lu yaa ga daal di di tòcc ñaarel nen bi. Gaynde ak segg dal di geena jaambar yi xeex ak noom faat leen ci saasi.

Wòlof

Nombre aproximat de parlants
3.700.000 (més 7.800.000 que el tenen com a segona llengua).

On es parla

Al Senegal —al nord-oest del país, així com a enclavaments dispersos—, a Gàmbia —a la meitat nord del país— i a Mauritània —al sud del país, concretament a la franja costanera.

Sabies que...

El wòlof no té paraules que es puguin anomenar adjectius. Utilitza altres mots per expressar aquests conceptes, per exemple verbs.